Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Solinus de Memorabilibus Mu[n]di

Solinus, Gaius Iulius

Spire, 1512

C. XXXI.

urn:nbn:de:bsz:31-270794

Visual Library

ad viſum animātiū foetū beatiſſima. Rigue aq̄s fluminū et fontiū
Sȝ fontaneis interdū ſacris ac vaporātib9 Infamant veneni peri
culo ritu incolarū:q̄(vt aiūt) (veri eīn periclū non ad me recipio)
deteſtabili ſacroꝝ ritu: nō ad honorē: ſed poti9 ad iniuriā religiōis
hūanis litāt hoſtijs. Ex iſto ſinu quoq̄ orbe velis exeas in hiſpani
as ⁊ in italiā terra mariq̄ȝ: in africā mari tm̄. Si thracia ſit petēda
Creticus excipit ager cretic9 opimus frugibus ⁊ ferax: brigantino lacu no
Noricus bilis. Inde noric9 frigid9 ⁊ parci9 fructuoſus: q̄ȝ ſubducit a iugis
alpiū admodū let9. De hic pānonia viro forti ⁊ ſolo plano leta atq̄ȝ
Drauus vber. Drauo ⁊ ſauo inclitis amnib9 circūflua. Mox moeſie: quas
Sauus maiores nr̄i iure cereris horreū nōiabāt. In q̄ȝ pte q̄ pōtica ē ap
Meſia horreū cereris. paret herba q̄ cū inficit oleū qđ vocāt medicum. Hoc ad incendi
Oleū medicum. um excitatū ſi obruere aq̄ geſtias: ardet magis: nec alio ſopit q̄ȝ ia
ctu pulueris.

De Britania ⁊ inſulis gallici oceani. C.XXXI.

Finis erat orbis ora gallici littoris: niſi britānia iſula q̄liber
Britānia amplitudine nomē pene orbis alteri9 mereret. octingētis. n.
⁊ ampli9 milib9 paſſuū lōga porrigit: ita vt eā i calidonicū
vſq̄ȝ angulū metiamur. In q̄ receſſu Vlixem calidonie appulſum
manifeſtat ara grecis lr̄is ſcepta votū. Multis inſulis nec ignobili
bus circūdat. Quaꝝ hibernia ei ꝓximat: magnitudīe inhūana eſt
Hibernia hibernorū natura. ritu incolaꝝ aſpero. Alias ita pabuloſa vt pecuaria ibi niſi interdū
aeſtate a paſtib9 arceant: in periculū agat ſaties. Illic null9 anguis
Auis rara: Gēs inhoſpita ⁊ bellicoſa: ſanguinem interemptorum
hauſto pri9 victores vult9 ſuos oblinūt. Fas atq̄ȝ nefas eodē aio
ducūt. Puerpera ſi qn̄ marē edidit: p̄mos cibos gladio iponit ma
riti: inq̄ȝ os paruuli ſūmo mucrone auſpiciū alimētoꝝ leuit infert
⁊ gētilib9 votis optat nō alit q̄ȝ in bello ⁊ int arma morte oppetat. q̄
ſtudēt cultu dētib9 marinātiū beluaꝝ inſigniū enſiū capulos. Cā
dicāt eīn ad eburneā claritatē. Nā p̄cipua viris glīa ē in tela. Apis
nuſq̄ȝ aduectū inde puluerē ſeu lapillos ſi qs ſparſerit int aluearia
examina fauos deſerit. mare qđ int hibnīā ⁊ britāiā interluit vadoſū
inquietūq̄ȝ toto in anno. Nō niſi eſtiuis pauculis dieb9 eſt nauiga
bile. Nauigāt aūt vimineis alueis q̄s circūdāt ambitōe tergorum
bubaloꝝ. Quantocūq̄ȝ tpe curſus tenebit nauigantes eſcis abſti
nent. Freti latitudinē in centū viginti milia paſſuum diffundi. qui fi
dem ad veꝝ rationati ſunt: eſtimarunt. Sylurā q̄ȝ inſulam ab ora
quā gentes britanniadū nūc tenent turbidū fretū diſtinguit. Cui9
hōies etiā nunc cuſtodiūt morē vetuſtū: nūdinas ac nūmū refutāt:
Dant res ⁊ accipiūt. Mutatōib9 neceſſaria potius q̄ȝ p̄cijs parant
Deos percolunt. Scientiā futuroꝝ pariter viri ac femine oſtētant

Attanatis inſula alluitur freto gallico a britãnie cõtinẽte eſtuario Attanatis
tenui ſepata: frumentarijs cãpis felix: ⁊ gleba vberi. Nec tm̃ ſibi ſo
li: verũ ⁊ alijs ſalubris locis. Nã cũ ipa nullo ſerpat angue: aſporta
ta inde terra: quocũq gentiũ invecta ſit: angues necat. Multe ⁊ alie Thyle
circũ britanneã inſule e quibus thyle vltia In q̃ eſtiuo ſolſticio ſole de
cancri ſydere faciente tranſitũ nox poene nulla. Brumali ſolſticio
perinde nullus dies. Ultra thylen accepimus pigrũ eſſe ⁊ concre/
tum mare. Nullus vt ortus iunctus ſit occaſui. A calidonie pro/ Ebudes
montorio thylen petẽtibus bidui navigatio eſt. Inde excipiũt ebu/
des inſule quinqz numero: quarum incole neſciunt fruges: piſcibus
tantum ⁊ lacte viuũt. Rex vnus eſt vniuerſis. Nam quotqt ſunt
omne anguſta interluuie diuiduntur. Rex nihil ſuũ habet: oĩa vni
verſorum. Ad aequitatem certis legibus ſtringit. Ac ne auaricia di/
uertatur a vero diſcit paupertate iuſticiã: vtpote cui nihil ſit rei fa
miliaris. Verũ alit e publico. Nulla illi dat femina ꝓpria: ſed per vi Orcades
ciſſitudines in quãcũqz cõmotus ſit vſuariã ſumit Unde ei nec votũ
nec ſpes conceditur liberorum. Secundam a continẽti ſtationem
euntibus orcades prebent. Sed orcades ab ebudibus porro ſunt
ſeptem dierum totidemqz noctium curſu. Numero tres vacant:
homine non habent ſyluas: tantum iunceis herbis inhorreſcũt: cete P ynoma
ra earum vnde harene ⁊ rupes tenent. Ab arcadibus thylen vſqz
quinqz dierum ac noctium navigatio eſt. Sed thyle larga ⁊ diuti Britannie
na pomorum copioſa eſt. Qui illic habitant principio veris inter Circuitus
pecudes pabulis viuunt: deinde lacte in hyeme conſpergunt arbo
rum fructus. Utuntur feminis vulgo. Certũ matrimoniũ nullis Minerua
Circuitus britãnie quadragies octies ſeptuaginta quinqz milia paſ
ſuum ſunt. In quo ſpacio magna ⁊ multa flumina ſunt. Fõtes cali
di: opipare exculpti: apparatus ad vſus mortaliũ. Quibus fontibus Gagates
preſul eſt minerue numen, in cuius ede perpetui ignes nũqz cale/
ſcunt in fauillas: ſed vbi ignis tabuit vertitur in globos ſaxeos. Pre
terea vt taceam metallorum largã variamqz copiã: quibus britan
nie ſolũ vndiqz generum pollet venis locupletibus. Gagates hic pluri
mus optimuſqz lapis. Si decorẽ requiras nigro gemeus. Si q̃li/
tatem: nullius fere ponderis. Si naturam aqua ardet: oleo reſtin/
guit. Si ptãtem: attritu calefactus applicita detinet eque vt ſucci/
nũ. Regionẽ partim tenent barbari: quibus per artifices plagarũ fi/
guras iam inde a pueris varie animaliũ effigies incorporantur: in
ſcriptiſqz viſceribus hoĩs incremento pigmentis note creſcunt. Neqz
quicqz magne patientie loco natões fere ducunt qꝫ vt per memo/
res cicatrices plurimũ ſucci artus bibant.

C. Julii Solini.

De Hyſpania. gaditano freto. mediterraneo mari ⁊ oceano. c. xxiij.

Hiſpania Euerſum ad ꝯtinentē res hiſpanicſes vocāt. Terraꝝ pla-
r ga ꝯpanda optimis: nullis poſt habēda frugum copia: ſiue
ſoli vbere ſiue vineaꝝ puēt⁹ reſpicere: ſiue arborarios ve-
lis. Oīm materia affluit q̄cūqꝫ aut p̄cio cara eſt: aut vſu neceſſaria.
Argentū vel auꝝ ſi reqras habet. Ferrarijs nunq̄ deficit: nec cedit
vitibꝫ: vincit oleis: diuidua eſt puīcijs tribꝫ: ſcd̄o punico bello nſa
facta ⁊ nil in ea ocioſum: nihil ſterile. Quicqd cuiuſcūqꝫ modi ne-
gat meſſem: vigēt pabulis etiā q̄ arida ſūt ac ſterilia. Rudentu ma-
teriē nauticis ſubmiſtrāt. Nō coquūt ibi ſales: ſꝫ effodiūt. Depur-
gant in minimū in telas puluer⁹: fucāt vellera vt ad rubor̄e metū
deputēt Cocci venenū. In luſitania pmontoriū eſt qd̄ artabꝝ alij
alij oliſiponenſe dicunt: hoc celū terras ⁊ maria diſtinguit Hiſpa-
nie latus finit: celū ⁊ maria hoc mō diuidit q a circuitu eius incipi
Luſitania unt oceanus gallicus: ⁊ fons ſeptētrionalis oceano atlātico ⁊ occa-
Artabrum ſu terminatis. Ibi oppidū oliſipone ab vlixe ꝯditū. Ibi tag⁹ flumē
Oliſiponē Tagum ob harenas auriferas ceteris amnibꝫ pretulerūt. In pris
ſe pmōtoriū oliſipones eque laſciuiunt mira fecunditate. Nā ſpirante fauonio
Tagus vento concipiunt: ⁊ ſitientes viris aurarū ſpū maritant̄. Hiberus
Eque amnis toti hiſpanie nomen dedit. Betis prouincie vterqꝫ nobilis.
Hiberus Carthaginem apud hiberos que mox colonia facta eſt poeni con-
Betis diderunt. Taraconem Scipiones: ideo eſt caput prouincie tarra-
Taraco conenſis. Luſitanū littus pollet gemma ceraunio plurimū: quod
Cerouniū. etiam indicis preferunt. Huius ceraunij color eſt Epiropo: q̄litas
igni probatur. Quem ſi ſine detrimento ſui pferat: aduerſus vim
fulguꝝ creditur opitulari. Garſiterides inſule ſpectant ad verſum
celtiberie latus: plūbi fertiles. Et tres fortunate e q̄bus ſolū voca-
bulū ſignandū fuit. Ebuſus e balearibꝫ q̄ a diano abeſt ſeptingēta
ſtadia: ſerpentē non habet: vtpote cuius terra ſerpentes fuget. Co-
lubraria que ſucronem verſus eſt: feta eſt anguibꝫ hochoris regnū
Garſiteri- baleares fuerūt: vſqꝫ ad euerſionē phrigū cuniculis aīalibꝫ quon-
des dam copioſe. In capite betice vbi extrem⁹ eſt noti orbis termin⁹
Dianus inſula a continenti ſeptingentis pedibꝫ ſeparat̄. Quā tyrij a rubro
colubraria. profecti mari: eritbream poeni lingua ſua gadir ſeptē nōiauerunt
In hac Gerionē cuium agitauiſſe plurimis monumētis probatur
Tametſi quidam putent Herculē boues ex alia inſula abduxiſſe q̄
luſitaniā contuet̄. Sed gaditanū fretū a gadibus dictum: atlanti-
Geriones cus eſtus in noſtrum mare diſcidio orbis immittit. Nā oceanus
quem greci ſic nominant: a celeritate: ab occaſu ſolis irrumpens le-
Oceanus uo latere Europam radit. Africā dextro. Sciſſiſqꝫ calpe ⁊ ab inna-

montibꝫ quos dicunt colūnas Herculis int̄ mauros fundit̄ ⁊ hiſ-
paniā. Ac freto iſti cunꝰ. xv. milia paſſuum efficit lōgitudo: latitudo
vix ſeptē. Quodā oſtio aperit limē interni equoꝝ mixtū mediterra
neis finibꝫ q̄s ad vſqꝫ orientē ꝓpellit: hoꝝ qui hyſpanias ꝓfundit: hi
bericus fert̄ ⁊ baleaticus: q̄ narbonenſem prouinciā gallicꝰ. Mox
liguſticꝰ: ab eo ad ſiciliā thuſcus: quē greci Joniū vel tyrrhenū: ita
li inferum vocant. A ſicilia cretā vſqꝫ ſiculus: Inde creticꝰ: q̄ in pā-
philiam ⁊ aegiptiū protenditur mare. Que aquarum moles toto
in ſeptentrionem prius latere: anfractibus magnis iuxta grecias ⁊
illyricum per helleſpontum in anguſtias ſtringitur propondidis: q̄
propontis europam aſiamqꝫ diſcriminans ad meotidem peruenit
Cauſas nominum non vniformis dedit ratio. Aſiaticum ⁊ pheni-
cum a prouincijs dictum ab inſulis carpathium: aegeum icaricū
balearicum cyprium. A gentibus auſoniū: dalmaticum: liguſticū:
thuſcum. Ab oppidis adriaticum. argolicum: corinthium: tyrium
A caſibꝫ hoīm myrtheū vel helleſponticū. A memoria regis Joniū
A bouis trāſitu: vel anguſtijs etiam meatibus boum peruijs boſ-
phorus. A moribus accolarum euxinus: axinus antea appellatus
Ab ordine fluenti propontis. Aegyptium pelagus aſie datur galli-
cum europe: affricum libye: his vt queqꝫ proxima ſunt venerunt in
partes partium. hec in gremijs terrarum. Oras aūt extimas ocea-
nus amplectitur: q̄ a littoribus ſuis arabicꝰ: perſicꝰ. indicus. eous
ſyricus. hyrcanus. caſpius. ſcythicus: germanicꝰ: gallicꝰ: atlanticus
libycus: aegyptius dr̄. Cuius acceſſus incremēta circa littora indie
vehementiſſime proruūt: maximoſqꝫ ibi exitus faciunt. Siue ꝙ ſu-
ſpenſus altiꝰ ſuſtollatur vi caloris ſeu ꝙ in ea parte orbis ⁊ fontiū
⁊ fluminū copia ſic offuſior. Dubitat̄ etiā nūc qbꝫ ex cauſis intume-
ſcat oceanus: vel quatenus cū ſuperfluꝰ ſibi fuerit: rurſus in ſe re-
ſidat. Nec in obſcuro eſt: plura ꝓ ingenijs differentiū potius q̄z ꝓ
veritatis fide expreſſa. Sed omiſſa ancipiti concurrentiū queſtiōe
has opiniones ꝓbatiſſimas inuenimꝰ. Phiſici autumant mundū
aīal eſſe eūqꝫ ex varijs elementoꝝ corpibꝫ conglobatū: moueri ſpū
regi mēte. Que vtraqꝫ diffuſa per mēbra oīa et̄ne molis vigorē ex
erceāt. Sicut ergo in corpibꝫ nr̄is cōmertia ſūt ſpēalia: ita in ꝓfun-
dis oceani nares quaſdā mundi cōſtitutas: per quas emiſſi anheli-
tus vel reducti mō inflent maria: mō reuocent. At hi q̄ ſyderum ſe-
quuntur diſciplinam contendunt meatꝰ iſtos cōmoueri lune cur-
ſibus: adeo vt ſic viciſſitudines inter inanites aquarum ⁊ plenitu-
dinē reſpiciāt ad auctꝰ eiꝰ vel defectōes. Neqꝫ eodem ſꝑ tēpore: ſed
prout illa aut mergatur aut ſurgat variant ſe alternātes recurſus

Colūne herculis
Sinuum
hibericus
Balearicus
Gallicus
Liguſticus
Tuſcus
Jonius
Tyrrhenus
Inferius
Siculus
propontis
Meotis
Sinuum maris nōīa

Oceani nomina.

Oceani tumor

Mundus aīal eſt